

Průběh Digitální výchovy

REPLUG me

Nejpozději do 14 dní po vyplnění **vstupních dotazníků** se můžete těšit na naše odborné lektory – tentokrát už osobně. Během **tří workshopů** žákům předají **nezbytné znalosti o návykovosti a principech fungování digitálního prostředí**. Dospívající zjišťují, jak je digitální technologie ovlivňují, učí se, jak v reálném světě rozvíjet své vztahy s vrstevníky a jak reflektovat své emoce, aniž by před nimi utíkali do online světa. Uvědomí si také důležitost spánku a získají tipy, jak se lépe soustředit.

Efektivitu programu můžete v mezičase **podpořit aktivitami**, které navazují na probíraná témata a jejichž metodiku vám poskytneme. Naši lektori a lektorky se tedy budou věnovat i vám. Během **školení pro pedagogy** nahlédnete do online světa svých studentů, a lépe jim tak porozumíte. Objevíte jeho – možná překvapivá – pozitiva a zároveň pochopíte příčiny negativních jevů, které s ním mohou být spojené. Pro praktický přesah také **získáte návody, jak digitální wellbeing zahrnout do své pedagogické praxe** i vlastního života.

Součástí podpůrného systému každého dítěte však nejsou jen pedagogové, ale **i rodiče**. Digitální výchova proto myslí i na ně. Na rodičovském webinaru, kterého se mohou zúčastnit rodiče dětí z celé školy, si posvítíme na dětský digitální

svět a na praktických příkladech si ukážeme, jaké výhody a rizika přináší. Rodiče si tak osvojí **základy zdravých digitálních návyků pro celou rodinu**.

Velké finále, kterým to teprve začíná

Po těchto intenzivních měsících žáci vyplní **výstupní dotazník** a my se vrhneme na analýzu dat. Vaše škola tak získá nejen **přehled o výsledcích programu a digitálním zdraví žáků**, ale i **odborná doporučení**, jaká témata ve třídách nadále rozvíjet.

Jeden zástupce pedagogického sboru se zároveň stává **ambasadorem Digitální výchovy**. Prochází speciálním čtyřměsíčním školením, podrobněji se seznamuje s celou problematikou a sdílí zkušenosti s kolegy z jiných škol. **S naší podporou pak ve své škole rozdmýchává téma digitálního wellbeingu** i po skončení aktivní fáze vzdělávacího programu a je k dispozici nejen žákům, ale i kolegům a rodičům.

Všichni společně tak můžeme dětem pomáhat, aby i v čím dál virtuálnější době žily uvědoměly a smysluplný život.

Mgr. Radka Kůřilová, v Replug me působí jako odborná metodička vzdělávání pro školy a rodiče

Mgr. Adéla Svobodová, v Replug me se zaměřuje na šíření tématu digitálního wellbeingu mezi veřejnost

Proč čteme s našimi žáky i na 1. stupni rozmanité texty

DAGMAR KOPŘIVOVÁ

Ve 2. díle seriálu o čtení v oborech se učitelka ZŠ Plešivec Dagmar Kopřivová věnuje přínosům čtení neučebnicových textů ve vlastivědě a přírodovědě. Uvádí řadu zdrojů takových textů a popisuje postupy, které ve škole využívají.

UČITELSKÉ ŘEMESLO

Svět se mění každým dnem a spolu s ním se mění i témata, kterým se děti chtějí a mají věnovat. Informace jsou stále dostupnější, jsme jimi doslova obklopeni v knihách, časopisech, na internetu. Není však jednoduché se v nich orientovat, a to ani pro dospělého čtenáře. Jak skloubit atraktivitu výuky, získávání potřebných informací, výstupy z RVP a ŠVP a zároveň žáky vést k utváření vlastních názorů? Pomohou nám k tomu texty z různých zdrojů? Jak s nimi pracovat? Jak naučit žáky se v takových textech orientovat? S kolegyněmi nás napadlo mnoho dalších otázek a potřebovaly jsme si nejprve ujasnit, proč pracujeme i s jinými než učebnicovými texty.

Jaké přínosy vidí učitelky z naší školy ve využívání rozmanitých textů v oboru?

a) aktuálnost v čase

Na řece nedaleko naší školy se v zimě objevilo mnoho bobrem pokácených stromů a také jeho hrad. Děti okolo tohoto místa často chodí, a tak se bobr na řece stal častým tématem jejich rozhovorů a dotazů. Učitelka nabídla dětem sérii textů, které jim umožnily hledat odpovědi na jejich otázky. Využila text o hlodavcích z encyklopedie, schéma bobřího hradu, text z publikace *Čtete a píšeme naučné texty*, schéma těla bobra publikované v projektu Neprošlapanou cestičkou i novinový článek z místního tisku o návratu bobra na Vltavu. V tématu *živočichové v zimě* tak dopodrobna poznávali život jednoho zvířete na základě vlastní preference.

b) aktuálnost týkající se místa, kde žijeme

Jedním z výstupů v RVP je znalost regionálních dějin a místopisu – téma *naše město*. Zde se otevírá velký prostor pro možnost zabývat se nejen historií konkrétního města a pověstmi okolo něj, ale i aktuálními tématy života lidí ve městě. K tomu jsme využili informační text ze stránek města, pověsti Českokrumlovska, které napsala místní rodačka, historické fotografie města z databáze krumlovského muzea Seidl i dotazník UNESCO k současnému životu ve městě.

c) propojení s běžným životem dětí

V přírodovědě páté třídy se probírají nerostné suroviny. Děti pracují s několika texty, které pojednávají o tom, v jakých výrobcích, které doma běžně používají oni nebo jejich rodiče, se vyskytuje ropa. Kolegyně použila článek z internetových stránek Ropa v kosmetice a druhý z časopisu *Epocha* s názvem *Co se vyrábí z ropy*. U mladších dětí často používáme obrázky a různá schémata. Velmi se nám osvědčila práce s knihou *Už vím proč*. Děti si mohou vybrat, jestli je více zajímavá výroba čokolády, papíru, nebo skleněných lahví. Nejprve se musí naučit rozklíčovat, co jednotlivé části schématu znamenají, pak jednotlivosti propojit do smysluplného celku a interpretovat je ostatním.

d) aktuálnost v propojování předmětů

Prostřednictvím různých textů jsme propojovali vlastivědnou dovednost čtení map s přírodovědným tématem

ekosystém rybník. Cílem bylo popsat cestu čápa do teplých krajín. Žáci pracovali se záznamem migrační trasy na mapě a s mapou světa, ve které vyhledávali státy a města, přes které migruje čáp. Dalším zdrojem jim byl text *Proč se někteří ptáci stěhují?* z internetových stránek *labet.cz*. Žáci si volili formu, jakou popíší cestu čápa do teplých krajín – lístek do encyklopedie, deník čápa z migrace, nová mapa cesty čápa s legendou a orientačními body nebo rozhovor s čápem před odletem.

e) aktuálnost týkající se zájmu žáků

V páté třídě si už někteří žáci dokážou řídit své učení. Žáci se chtěli v tématu cizokrajných ekosystémů dlouhodobě zabývat přizpůsobením organismů životnímu prostředí v jednotlivých podnebných pásích a podobností v přizpůsobení jejich těl. Společně si vybrali živočichy a rostliny, kteří by je v každém ekosystému zajímali. Pracovali tak třeba s texty o baobabu a slonovi, velbloudu a kaktusu, polární lišce a ledním medvědovi.

f) aktuálnost ve smyslu individualizace

Děti nejsou stejné. Některým vyhovují texty plné faktů, jiným texty, které si mohou ve své fantazii prožít (procházka trávicím ústrojím, výbuch sopky atd.), některým texty, které jdou do hloubky tématu. Žáci se učí volit si texty dle účelu čtení. Například mohou ze tří různých textů o tučňákovi vybrat ten, který jim poskytne informace směrem k oborovému cíli. Každý je přítom z jiného zdroje – populárně naučný text, encyklopedie, encyklopedické heslo, úryvek z beletristické knihy. Jedna žačka to okomentovala slovy: „Vyhovovalo mi, že jsme si mohli vybrat takový text, který je nám něčím blízký nebo nás zaujal. A všichni jsme se dozvěděli skoro to stejné. Jeden text ale nestačil, potřebovala jsem si doplnit informace z druhého.“

V naší škole a v projektu Pomáháme školám k úspěchu se s kolegy podporujeme, sdílíme si osvědčené texty i se čtenářskými a oborovými cíli. Máme možnost nahlédnout i do databáze textů, které v projektu shromažďujeme. Hlavně si však pravidelně dopřáváme prostor pro společné profesní učení, ať už je to plánování konkrétních lekcí, odhalování potenciálu textu, nebo další vzdělávání se ve čtenářství a pisatelství. A to považujeme za nejcennější.

Dagmar Kopřivová, učitelka
ZŠ Plešivec, Český Krumlov,
a pedagogická konzultantka
Pomáháme školám k úspěchu

Pomáháme
školám
k úspěchu